

VYUŽITÍ WWW STRÁNEK PRO ÚČINNOU PODPORU VÝUKY NA 1. STUPNI ZŠ

Veronika Krejčí, Kamil Kopecký

Souhrn

Příspěvek se zabývá konkrétním příkladem využití www stránek třídy (1. stupeň ZŠ) pro účinnou podporu edukace žáků a pro zlepšení vazeb mezi školou a rodiči žáků. Zabývá se např. využitím online multimedií, různých typů online her, videa apod.

Klíčová slova

www stránky, online hry, pedagogika, ICT na 1. stupni ZŠ

Summary

The article focuses on using classroom website as an effective support of pupils' education and an improvement of the relationships between school/class and parents. The paper describes the possible application of online multimedia, various kinds of online games, online video etc.

Keywords

web pages, online games, pedagogy, ICT for primary education

1 WWW stránka jako příklad „dobré praxe“

Informační technologie jsou běžnou částí života každého žáka i učitele základní školy. Vzhledem k rozšířenosti ICT je nutné tyto technologie začlenit (vzhledem k jejich dostupnosti a využívání) také do vzdělávání na 1. stupni (ať již v podobě frontální výuky, blended learningu či e-learningu)¹.

V současnosti se stále více apeluje prostřednictvím projektů pro podporu počítačové gramotnosti (např. série modulů realizovaných díky SIPVZ) na využívání informačních a komunikačních technologií učiteli všech vzdělávacích úrovní. V rámci SIPVZ se jedná např. o modul *PQ ICT na 1. stupni ZŠ*

¹ Více např. Kopecký, K. *E-learning nejen pro pedagogy*.

(<http://is.e-gram.cz>), *PL Publikování na Internetu* (<http://is.e-gram.cz>) a *E-learning - využití počítačových sítí* (<http://it.pedf.cuni.cz/elearning/>). Funkční www stránky škol a konkrétních tříd jsou také nutným požadavkem pro zapojení do projektu *Partnerství škol v Evropě - eTwinning* (<http://www.etwinning.cz/>).

Jen velmi málo učitelů 1. stupně ZŠ však ICT pro podporu výuky skutečně využívá. Ve školní praxi v rámci frontální výuky jsou využívány výukové programy a multimediální encyklopedie, případně se užívá interaktivní tabule. Toto vše však předpokládá dobrou vybavenost školy a přístup do počítačové učebny pro všechny žáky (v podmínkách dnešní školy tedy cca 30 žáků), navíc využívání výukových programů v rámci prezenční výuky není zdaleka tak účinné, jak by se mohlo zdát.

V rámci domácí přípravy žáků se již o využívání ICT hovoří velmi omezeně² - výukové programy nemohou být k dispozici všem žákům, navíc je třeba počítat s různými problémy při instalaci, spuštění, ne každý má stejné počítačové vybavení, stejný operační systém apod. Úlohu média, které může snadno nahradit výše jmenované, je efektivní využití *webových stránek třídy*.

Výhodou www stránek je víceméně nenáročnost na hardwarové vybavení, odpadá nutnost něco instalovat, stačí mít k dispozici průměrně výkonný počítač s internetovým připojením. S připojením k internetu se www stránky mohou snadno změnit v efektivní médium podporující výuku a zejména domácí přípravu žáků.

Příkladem internetových stránek, které si kladou za cíl efektivně podpořit domácí přípravu žáků, jsou webové stránky 4.A ZŠ Přerov, Trávník 27 (www.axe-design.cz/4a).

Internetové stránky 4.A lze rozdělit do logických celků na sekce, které:

- a) poskytují rodičům informace spojené s organizací výuky,
- b) informují rodiče o způsobu práce ve škole,
- c) seznamují rodiče i žáky s metodickými postupy používanými v hodinách,
- d) zadávají žákům dobrovolné výzkumné úkoly, kterými se žáci učí pracovat s různými informačními zdroji,
- e) na základě zpracovaných „výzkumných úkolů“ vytváří encyklopedii, ve které mohou žáci získávat doplňující informace o probíraném učivu a mohou si prohlédnout celou řadu obrázků,
- f) informují rodiče a žáky o výsledcích soutěží pořádaných ve škole,
- g) umožňují žákům procvičit si probírané učivo formou on-line her,

² Snad až na výjimku projektu Škola za školou (www.zaskolou.cz).

- h) vytvářejí žákovské stránky na kterých žáci prezentují sami sebe,
- i) umožňují žákům komunikovat prostřednictvím on-line diskuse,
- j) informují o dalších skutečnostech, které souvisí se třídou (např. informace o medvědovi, kterého třída adoptovala).

Internetové stránky obsahují 21 základních sekcí + další podsekcce. Pro pochopení komplexnosti www prezentace třídy je třeba navštívit odkaz uvedený výše.

Školský systém v poslední době prodělává celou řadu podstatných změn. Společnost od školy očekává nejen to, že žáky vybaví velkým množstvím informací, ale v poslední době klade nároky na to, aby žáky lépe připravovala do života. Tento nový trend si však žádá zařazení nových forem a metod do výuky. Tyto formy a metody jsou velmi odlišné od tradičního pojetí výuky, kterou reprezentuje např. frontální výuka s výkladem. Žáci se do výchovně vzdělávacího procesu zapojují mnohem aktivněji než v tradičním pojetí. **Informace nejsou žákům předávány ve finální podobě, ale sami žáci se podílejí na jejich objevování.** Informace získávají nenásilnou formou a učení je baví. Pokud však žáci neodcházejí ze školy dostatečně deprimovaní a zdeptaní, některým rodičům se to zdá podezřelé. Je tedy velmi důležité vysvětlit jim, co přesně se těmito metodami žáci učí.

Třídní stránky dále napomáhají spolupráci mezi rodinou a školou protože umožňují častější komunikaci mezi rodinou a školou. Informace o chodu třídy se rodiče dozvídají obvykle na třídních schůzkách, které se ale konají několikrát do roka, a to je dost málo. Na stránkách mohou najít kdykoli ucelené informace o organizaci práce ve třídě, o pomůckách, o sešitech, o známkách, o učivu, o připravovaných akcích...

Rodiče mohou na stránkách nalézt metodické postupy vyvozování učiva, takže mohou žákům pomáhat s učivem. Tyto postupy jsou však popsány natolik návodně, že se podle nich mohou učit žáci i sami. K sebevzdělávání žáků slouží také výukové on-line hry, kde si mohou žáci porovnávat své výsledky s ostatními.

Třídní stránky jsou ideální místo na zveřejňování výsledků soutěží, projektů a jiných žákovských prací (obrázky, fotky, videa).

Aby mohli žáci s třídními stránkami pracovat, musí zvládnout jisté dovednosti práce s ICT. Protože je zajímavá, jak stránky fungují, snaží se získávat nové

a nové vědomosti o těchto technologiích. Učí se také komunikovat spolu prostřednictvím diskuse. Vzhledem k tomu, že tato diskuse je monitorována učitelem, je pro žáky tzv. bezpečná. Učitel upozorňuje žáky na nebezpečí plynoucí z on-line komunikace na internetu a učí je tyto prostředky bezpečně používat. Protože žáci tyto prostředky mohou díky školním stránkám používat, nemají pro ně tyto informace pouze teoretický charakter.

V neposlední řadě mohou školní stránky pomáhat také jiným učitelům, protože na nich mohou najít inspiraci do vlastní praxe.

2 Online hry jako podpora efektivní domácí přípravy

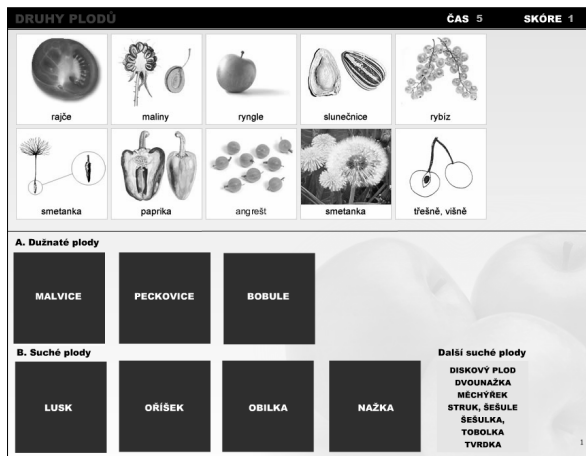
Jednoduché online hry se mohou stát velmi efektivními prostředky, které umožňují žákům procvičit zábavnou formou učivo, motivovat je a podpořit jejich zdravou soutěživost. V rámci zmíněného webu jsou realizovány 3 jednoduché online hry (Adobe Flash). Pro všechny hry je společný velmi důležitý prvek – možnost ukládat si svůj výsledek do tabulky skóre, která ukazuje úspěšnost jednotlivých žáků. Další důležitý prvek tvoří časový rámec hry – žákům ubíhá čas a podílí se na budování výsledku celé hry.

Obr. 1 Ukázka ze hry Písničky pro chytré hlavičky

Principem této hry je rozoznat z náhodně vybraného balíčku notových osnov konkrétní píseň, přičemž k dispozici je jednoduchá klaviatura, kterou lze v průběhu řešení hry snadno využít.

Obr. 2 Ukázka ze hry Druhy plodů

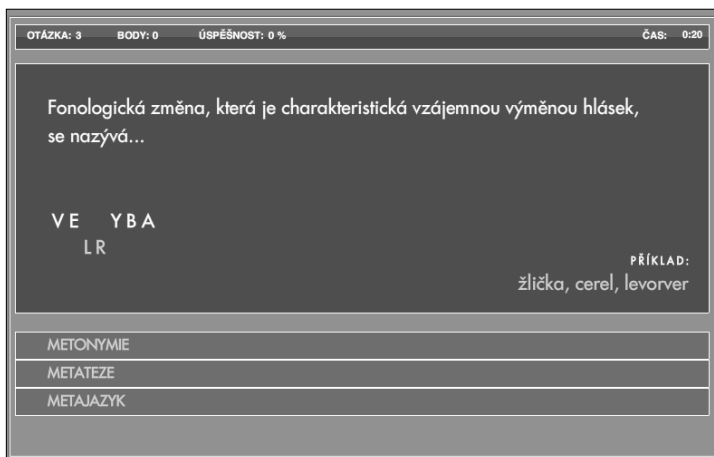

Úkolem hry je přiřadit (metoda drag&drop) náhodně vybraný plod k danému druhu.

Domácí příprava žáků tedy může být realizována zábavnou formou na bázi hry, přičemž jsou žáci dostatečně motivováni a návštěvnost her je velmi vysoká. Samozřejmě zvládnutí hry se významně podílí na rozvoji znalostí a dovedností v dané procvičované oblasti. Žáci prvního stupně tato činnost baví a mají zájem hrát další vědomostní/znalostní hry.

Experimentálně byla vytvořena online hra i pro studenty 1. ročníku Učitelství 2. stupně ZŠ (Pedagogická fakulta UP v Olomouci), zaměřená na procvičování učiva fonetiky a fonologie. Studenti zareagovali naprosto stejně jako žáci základní školy na 1. stupni – hráli a procvičovali učivo. I oni měli možnost zapsat si své skóre do tabulky „nejlepších hráčů“. Za 10 dnů po otevření hry bylo zaznamenáno více než 400 proběhnutých her a více než 130 záznamů v tabulce skóre.

Obr. 3 Ukázka ze hry Fonetika a fonologie

3 Videosekvence a prezentace práce žáků

Internetové stránky třídy obsahují mimo jiné také videosekvence – záznamy dramatizace vycházejících z hodin čtení, které jsou uvedeny touto motivací pro návštěvníky webu:

V rámci hodin čtení jsme četli pohádku O Červené Karkulce. Protože pohádku o Karkulce zná snad každý, rozhodli jsme se, že si ji zkusíme zahrát jako loutkové divadlo. V psaní a slohu si děti napsaly vlastní scénář, ve VV a PČ si vyrobily kulisy, a pak nám pohádku zahrály. Jak moc se jim to povedlo, se můžete podívat s námi.

Následují ukázky videozáznamů vystoupení jednotlivých skupin žáků, které dramatizovaly danou pohádku.

Další možnosti o využívání videosekvencí v oblasti základního školství (1. stupeň) v rámci tzv. projektového vyučování naleznete např. zde:

<http://everest.natur.cuni.cz/seminar/2005/prezentace/kopeccky.ppt>

či v anglické verzi zde

<http://www.elearningeuropa.info/directory/>

[index.php?page=doc&doc_id=6490&doclng=6](http://www.elearningeuropa.info/directory/index.php?page=doc&doc_id=6490&doclng=6).

4 Slovo závěrem

Internetové stránky zaměřené na konkrétní třídu jsou efektivními nástroji pro podporu spolupráce školy, žáků a jejich rodičů. K tomu, aby však mohly být realizovány, je třeba efektivní spolupráce mezi učiteli a školním informatikem, správcem sítě či jiným technologicky zdatným kolegou. Příprava www stránek je rovněž velmi časově náročná a představuje zvýšenou zátěž na realizátory (učitele, technology).

Zkušenosti s více než 2letým provozem webu dokazují, že jsou internetové stránky efektivním nástrojem pro podpory domácí přípravy žáků, důležitým prostředkem pro komunikaci s rodiči a prezentaci činnosti třídy a nástrojem pro podporu komunikace uvnitř třídy (žáci mohou komunikovat i mimo školu prostřednictvím diskusního fóra).

Literatura, důležité zdroje a odkazy

KOPECKÝ, K. *E-learning nejen pro pedagogy*. Olomouc: Hanex, 2006.
ISBN 80-85783-50-9.

KOPECKÝ, K. *Moderní trendy v elektronické komunikaci*. Olomouc: Hanex, 2007. ISBN 978-80-85783-78-0.

KREJCI, V. a kol. *Using the lens of a digital camera in project learning at the primary schools*. Barcelona: E-learningeuropa, 2005.

Online na www: http://www.elearningeuropa.info/directory/index.php?page=doc&doc_id=6490&doclng=6

E-GRAM (www.e-gram.cz)

Informační portál SIPVZ

E-TWINNING (www.etwinning.cz)

Partnerství škol v Evropě

ŠKOLA ZA ŠKOLOU (www.zaskolou.cz)

E-learningový projekt

Škola za školou

Mgr. Veronika Krejčí

ZŠ Trávník, Přerov 27

e-mail: krejciveronika@seznam.cz

Mgr. Kamil Kopecký, Ph.D.

Katedra českého jazyka a literatury

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc

e-mail: kopeciky@seznam.cz